

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Lzhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . K 4-
pololetna . . K 2-
četrletna . . K 1-

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 42.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1916.

Leto IX.

Naša pota.

Vprašanje parlamentarizma je prišlo v avstrijskem javnem življenju na dnevni red. In s tem vprašanjem so se pričela razpravljati tudi vprašanja, ki so tesno združena s pojmom »ustava« pri kulturnih narodih. Med vojno so vstopila vsa enaka vprašanja pred drugimi koristmi v ozadje. Sedaj pa, ko se bližamo koncu vojne, naj bo ta konec blizu ali še daleč, so ta vprašanja zopet pereča. Slovensko kršč. soc. delavstvo se je izrazilo, kakor je to naznanil naš list, za sklicanje državnega zbora in se je ob tej priliki dotaknilo svojih zahtev in svojega programa. In v tej izjavi slovenskega kršč. socialnega delavstva je s simpatijami sledila slovenska ter ostala širša slovanska javnost, ki je z nami enega duha.

Vsi poznamo program kršč. soc. delavstva in se zavedamo, da bo to igralo v Evropi po vojni veliko vlogo. Načela globokega verskega prepričanja in demokratizma nas morajo voditi pri vsem našem delu za gospodarski in kulturni razvoj celega slovenskega naroda, nas samih. Toda pri tem našem stremjenju do velikega cilja potrebujemo sredstva za doseg tega namena, in to sredstvo je oblika, na podlagi katere vodimo boj, je stranka. Toda stranka ne sme postati nikdar sama sebi namen, še manj pa sme postati stranka lestva, po kateri hočejo doseči posamezne osebe svoje osebne koristi. Stranka se mora zavedati, da je le sredstvo do uresničenja katoliško-narodno-demokratičnih idej. Temeljne ideje se ne smejo menjati nikoli, pač pa se lahko menja stranka, nje oblike in osebe v stranki.

V vsaki organizaciji, v vsakem posameznem najmanjšem društvu se pojavljajo od časa do časa spori med posameznimi člani, ravnotako tudi v stranki, o kateri je treba računati, da obstoji iz ljudi. Samo da ne pride do spora glede temeljnih idej, potem pa je le kritika na mestu. Vse drugo pa nas ne sme navdajati s sentimentalnostjo in žalostjo. Resnica ostane vedno živa, ideje, katere vodijo k resnici, te se ne menjajo nikoli, pot pa je lahko različna. Predpogoj pa je, da stremijo ljudje

po teh ciljih z nesebičnostjo, z idealizmom. Le te idejne skupine, katere vodi čisti idealizem do dosega cilja, imajo pred seboj bodočnost.

Ideja krščanskega soc. demokratizma ima pred seboj bodočnost, le ona bo znala najti pravo smer. Na eni strani stremi socialna demokracija za tem, da bo še hujše kakor preje vodila boj razreda proti razredu, na drugi strani se bojim, da bo vzrastlo vsled nastalih razmer na liberalno-konservativnih tleh tisto »kastovstvo«, ki bo zrlo z viška na vse one plebejce, ki niso enaki po »činu«. Resnični, pravi demokratizem pozna le kršč. soc. ideja.

Veliko se govori in piše o združenju slovenskih strank, da bi nasproti novim dogodkom nastopil cel narod, dasi notranje idejno razdeljen, res kot skupna narodna celota. Slovenski fantje so pokazali na vseh bojiščih s svojimi občudovanja vrednimi junaštvji za našo skupno domovino, da vedo, kaj zahteva od njih slovenski narod, narodov ponos. In zato naj nastopi tako kot na bojišču tako tudi v političnem življenju naš narod pred svet kot narodna celota. V notranjosti pa bo vihral boj naprej, ideje ne poznajo kompromisa. Ko se gre za skupne cilje, korakamo lahko skupno, in ti skupni cilji so predvsem naše narodne koristi, koristi našega slovenskega naroda. In čim močnejša bo stranka, čim močnejše bodo naše ideje proniknile med naše slovensko ljudstvo, tem večji bo naš vpliv na skupno združeno narodno celoto.

Slovensko krščansko socialno delavstvo, ki stoji na katoliško narodno demokratičnem načelu, pozdravlja najsrčnejše stremljenja za celoten nastop vseh slovenskih strank, za enotnost celokupnega naroda.

Med brati in sestrami.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1916. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Koledar za leto 1917. 2. Podobe iz narave, 1. zvezek. 3. Zgodovina slovenskega naroda, 6. zvezek. 4. Svetloba in senca. (Slov. Večernic 70. zvezek.) 5. Resnice za večnost. (Molitvenik. —

Družba se bo potrudila, da častiti udje prejmejo knjige kolikor mogoče hitro, ali po železnici, ali po pošti. Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu: 1. Krška škofija. 2. Razni kraji. 3. Lavantinska škofija. 4. Ljubljanska škofija. 5. Goriška nadškofija. 6. Tržaško-koprška škofija. Ker je vsled vojske promet na Goriško še vedno zelo otežkočen, prosimo vse č. gg. poverjenike Goriške nadškofije, katerim je v sedanjih razmerah omogočeno prejemati tovarnega blaga, da nam po dopisnici naznanijo, po kateri poti in na katero pošto v manjših (5 kg) ali večjih (do 20 kg) zavojih ali na katero železniško postajo naj pošljemo družbene knjige. Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti župniji, v kateri se je vpisal. Na poznejše izpremembe stanovanlišča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati. Cenjene gospode poverjenike nujno prosimo, naj z ozirom na sedanje izredne prometne razmere po prejemu »aviza« pošljejo takoj po knjige na železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki povzročajo Družbi samo zamudo in nepotrebnih stroškov. Vsem č. gg. poverjenikom, ki prejmejo po več zabojev, vljudno naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboju z najnižjo številko. Vsakemu zaboju so tudi priložene vpisovalne pole Družbe sv. Mohorja za prihodnje leto. Stroške, katere so imeli č. gg. poverjeniki za odposlavanje denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Nekaj opazk: število Mohorjanov se je povišalo za 3831; to je prav veselo znamenje posebno še zdaj, ko na našo slovensko zemljo tišči Lah. Lavantinska škofija je pridobila kar 3456 Mohorjanov, ljubljanska 2304. Tudi Koroski so napredovali za 200 Mohorjanov. Kranjci sicer še prvačimo nad Štajerci po številu, ampak prav za prav so nas štajerski bratje prekosili. Vse naj se na Kranjskem izpremeni v navdušenodelavce Mohorja, pa bo prav dobro. Mohorju je spisal dr. Fr. Detela povest »Svetloba in senca«: naj se natančno in počasi bere, narod jo bo vesel, a prosvitljenci naj ga opozarjajo

na krasen jezik našega klasika dr. Detela. Kanonik dr. Gruden nadaljuje »Zgodovino slovenskega naroda od Ferdinanda II. do Leopolda II. (1619—1792). Užalostilo nas je, ker nadaljevanja ne bomo dobili drugo leto. Družba pravi, da število knjig za leto 1917. se je moralo žal zopet za eno skrčiti. To krčenje nam kljub vojski ne ugaja. Gospodje v Celovcu, kakor Vas imamo radi, a zdi se nam le, da postajate preveč »fiskalni«. Narod želi čtiva..., to bodi merodajno, ne pa fiskalni oziri in morebitni oziri na tiskarno, pa brez zamere: fiskalizem je lepa reč, a pretiravati se ne sme, ker trpi lahko zato celota. Že vemo, da je n. pr. samo dr. Detelova povest najmanj dvakrat toliko vredna, kolikor znaša članarina; tudi tehnične ovire poznamo; a taka moderna tiskarna kakor Mohorjeva v Celovcu lahko postavi in tiska tudi sedem in ne bore štirih knjig v enem vojnem letu. Koledar: dr. Šarabonov pregled o vojski izvrsten, poljuden; gladko se bere; malenkosti: gospod profesor se je ogibal tujk, a bi se jih bil lahko še bolj: šef bodi šef; a domače je načelnik; kadetnica, študiral itd. Profesorji so nas včasih učili in v slovnicaš še vedno pišejo: izogibaj se tujk; če se jim že ne moreš izogniti, prijatelj, pa v takem spisu, ki ga berejo ljudje, ki znajo samo slovensko, pristavi v oklepaju, pod črto ali kjerkoli hočeš, kako naj moj prijatelj v Davči, ki se je sam naučil čitati, bere Marwitz (Marvic); moj davški prijatelj bo »Marwitz« še pogodil, ker se izpozna tudi na »stari druk«; francoske in angleške abecede se pa le ni učil! Časnikarji nimajo časa gledati na take malenkosti; morajo hitro delati; Mohorjev koledar ni časopis: tujk se zato gospodje pisatelji morajo izogibati. V manjši meri velja to tudi Pengovovim »Podobam iz narave«, ki so sicer res zelo poljudne, prav dobre; a Erjavca Pengov le še ni prekosil, a sčasoma ga še bo. — Alfonz Ligvorijeve: Resnice za večnost«.

Skopuh.

H. Conscience.

»Kaj čujem?« zakliče Ket in ploskne z rokama nad glavo. »Ali živite v roparskem brlogu? Bog obvaruj, da bi Bartu kaj o tem povedala; nesrečnež bi se tako razburil, da bi sam ne znal, kaj bi storil in bi morebiti prelival kri! In stric vaš, ali je vaš stric izgubil pamet?«

»Moj stric, o tega reveža vara in goljufa. O vsem, kar rečem, misli, da lažem in da ga varam. Začaran je, Ket. A kljub temu, če bi le enkrat govorila sama ž njim, a cele dneve se zapira daleč tam zadržaj in ne pusti niti Tisa k sebi. Če pride nekaj trenutkov doli, Tis sedi ves čas pri njem in zavija tako moje besede, da vse, kar izpregovorim ali storim, še bolj razluči mojega starega strica, kakor da le lažem, goljufam in varam. Večkrat sem sama o sebi dvomila in sem vprašala, če res nisem postala zlobna ali če nisem izgubila pameti. Zdaj sem se ponižno uklonila v svojo usodo: molčim in trpim in klonim glavo pred svojim preganjal-

Krasno delo... v izvorniku; prevod bi bil pa morebiti še Kopitar pred sto leti pošteno pograjal. Pesniki so letos v Mohorju premalo pesnili; ni dr. Mrharja, ni Zupančiča; pisatelji: ni Finžgarja, ni Cankarja; kolikor vemo, niso navedeni veleumi oblekli vojaške suknje in zelo pridno pišejo... drugam. Gospodarskih člankov ni; a so posebno zdaj med vojsko krvavo potrebni; imamo spretne gospodarske pisatelje: uredniki Mohorjevih knjig, vzpodbudite jih, drugače ne gre; sicer je pa Zupancev sestavek o obnovljenih vinogradih prav dober, četudi korektor ni pri podnaslovih črtal nepotrebnih arabskih predštevilk. Poredni Milčinski je v svoji dobrodušnosti s svojim »Mutastim biričem« rešil čast tistim slovenskim prosvitljencem, ki so se naučili prava, a on je poskrbel le za smeh in za zabavo. Zakaj ne skrbe v Mohorju za praven pouk, ki je posebno zdaj prepotrben, podložniki boginje pravice, je reč, ki je ne umevam. — Ali rajši kujejo iz pravi in iz drugih stvari cekine? Vojaške suknje niso vsi oblekli. Narod zelo posebno zdaj potrebuje pravnega pouka; dajte mu ga; prosite gospode juriste, bodo radi kaj pisali; seveda sami se ne bodo ponujali: človek je že tak, da ga moraš dregati; gospodje paragrafarji le potrjujejo to pravilo. In še enkrat končno: **Ne preveč fiskalizma!** Morebitne izgube bo bogato pokrtil čas po vojski. Mohor mora neomajan prebiti vojsko: Mohorjani ga niso popustili v težki uri, ubiti ga tudi ne sme fiskalizem.

Izvršilni odbor vevškega krščansko socialnega delavstva je pisal eksekutivi slovenske krščansko socialne delavke stranke:

Z ozirom na izjavo eksekutive slovenskega krščansko socialnega delavstva smo poslali našemu državnemu poslancu dr. Ivanu Šusteršiču sledečo resolucijo:

cem, ker sodim, da mi je Bog odločil smrt mučenikov.«

»Strašno, a zakaj ne uidete iz tega pekla in tem peklenkim vragom?«

»O, ljuba Ket, ne enkrat, večkrat, kadar sem se bala še hujših reči, sem kukala skozi vrata, a...«

»A slabost, neodpustljiva neodločnost!« ji je beračica očitala.

»O, le na svojega starega strica mislim. Naj li ga pustim samega v tej samotni hiši in naj ga prepustim zavratno hinavskemu Tisu? In še tisto sramoto naj prenašam, ki zadene tisto dekle, katero pobegne iz hiše svojih staršev ali sorodnikov?«

Cecilija je molčala, ker je Ket vstala in gledala okoli.

»Tam prihaja,« je nato rekla, ne da bi bila preplašena. »Če bi me videl, omenite le tisti kos kruha, ki ste mi ga dali, ker ste milosrčna z menoj. Ne izgubite poguma, gotovo vam bom pomagala! Če tega ne bom kmalu mogla, potem vas nujno prosim, bežite prej ko morete iz te hiše, katero je Bog preklel!«

»Izvršilni odbor slovenske katoliško demokratične delavske organizacije za občini Devica Marija v Polju in Dobrunje Vas naproša kot svojega državnega poslanca, da nastopite za takojšnje zasedanje avstrijske poslaniške zbornice.«

× × ×

Vevče. Kar smo v vojni, menda ni bilo od nas nobenega glasu. Tudi pri nas zelo čutimo vojsko, morda še bolj kot drugod. V naši občini imamo krog pet tisoč duš za preživeti. To je precej velika družina, in pa, kar je še najhuje, ni tistega, ki bi ji preskrbel tako potrebnega kruha. S kruhom se vsi nekako kregamo tako, da ga večina delavskih družin niti ne pozna več. V teku treh mesecev nas je obiskal samo enkrat, to je bilo takrat, ko smo dobili dva kilograma moke na osebo, potem pa ne več. — Tudi krompir se že precej kuja. K revežu delavcu ne mara več priti. Do sedaj je bila to edina naša hrana, zdaj pa tudi tega ne bo, ker ga ni več v občini. Kam se je preselil, nam ni znano. — Zabele pa seveda tudi ne rabimo, nimamo kaj zabeljevati z njo. Kako se nam torej godi, o tem naj si vsak sam napravi poljubno sodbo. Drugič morda kaj več. (Prosimo. Ur.)

Kmet in delavec.

Nekdo, saj je ime postranska stvar, je v večjem krogu naših ljudi izpregovoril nedavno besede, »mi se naslanjamo ali poznamo, le na duhovnike in na kmete.« Mogoče se je dotičnik, ki je človek hitrih in včasih tudi nepremišljenih besedi, kljub svojemu visokemu mestu, ki mu ga je poveril izvršilni odbor Slovenske Ljudske stranke, s svojim izrekom prenašal, a izpregovoril jih je le. Sicer so bili časi, ko dotičnik ni tako govoril, marveč je prav pridno pohajal shode Slovenskega katoliškega delavskega društva, govoril

Cecilija se je zopet nahajala popolnoma pod vtisom bojzani in strahu. Prihod njenega mučitelja jo je vzbudil iz njene pozabljivosti. Tresa se je in je proseče molila sklenjeni roki proti beračici:

»O, rotim vas, odstranite se, da vas ne bo žalil!«

»Ne bojim se tega lopova,« je odgovarjala Ket. »Srčna bodite in dobre volje, ljuba Cecilija. Zopet me boste videli.«

Reva je počasi zapustila hišo. Pred vrati je zapazila, da jo je bil Tis videl in da je zato hitro šel domov. Beračica se je oddaljila dva do tri streljaje daleč, nato je obstala in godrnjala:

»Mogoče bo zopet Cecilijo trapil; a gledala bom skozi ključavnico in slišala, kaj se bo godilo.«

Kmalu nato je videla, da je zapustil Tis stezo in jo udaril v drugo smer tja, kjer je ona stala. Brez strahu je čakala nanj.

Ko je prišel Tis k njej, ji je grozil; a sprejela ga je s tako izzivalnim sme-

na delavskih shodih v ljubljanski okolici in tudi drugod, tudi v Ljubljani. Zakaj je zdaj začutil potrebo naslanjati se »samo« na duhovnike in na kmete, je reč, ki jo sam najbolj ve in pozna, v tajnosti izpreminjanja nazorov ne maramo brskati; domneve so zelo sitne stvari; rajši tega ne poizkušajmo, ampak prerešetati pa le moramo ta izrek.

Slovenska duhovščina. Slovenska krščansko socialna ali morebiti še boljše: katoliško demokratično delavstvo zelo spoštuje duhovščino. Nič čudnega. Saj jo je ustanovil duhovnik dr. Krek, ki še zdaj zelo ljubi svojega otroka, četudi je že od takrat preteklo mnogo let. In v tej delavski organizaciji so od izpočetka pa do danes prav živahno sodelovali duhovniki: prva sta udarila v Idriji gospod dekan Arko in katehet Oswald, oba delata še danes v njej. Na prvih shodih Slovenskega katoliškega delavskega društva v Ljubljani so govorili in sicer velikokrat med drugimi sedanji prelat Andrej Kalan, rajni kanonik Žitnik, Plečnik in veliko drugih. V Zagorju in na Jesenicah je živahno deloval sedanji župnik Rožnik, na Jesenicah sedanji škofjeloški župnik Šinkovec, dalje nekdanja jeseniška župnika Zabukovec in Skubic. Ampak ne navajamo še več imen, kot n. pr. sedanjega litijskega dekana Riharja kot kaplana pri Devici Mariji v Polju; rajnega ljubljanskega št. jakobskega župnika Rozmana v Katoliškem društvu za delavke, brata dr. Pavlica v Gorici in celo vrsto duhovnikov na Koroškem in na Štajerskem. Tako je bilo nekdanje in je še zdaj. Četudi je večina teh gospodov doma na kmetih, četudi so jim pri srcu tudi koristi kmečkega stanu, so le proučavali delavsko vprašanje, ustanavljali delavske organizacije, govorili na njih shodih: izkratka nastopali kot delavski organizatorji. Nikomur do sedanje vojske ni n. pr. prišlo na misel, da bi očital veleumnemu dr. Kreku, da ima delavstvo preveč rad. Je tako očitane samo kot tako neko-

liko smešno nasproti pisatelju »Črnih bukev kmečkega stanu« in še zdaj najbolj podkovanemu narodno gospodarskemu pisatelju med Slovenci o kmečkih stvareh, ki je pač glede na kmečke stvari pisal veliko več kot o delavskih, dasi seveda pisatelj »Socializma« pozna popolnoma tudi delavske težnje in zahteve, morebiti bolj kot kdo drugi daleč na okrog, med nami Slovenci pa najbolj.

Napačno dela tisti, ki pozna en sam stan. Poznati se morajo vsi stanovni posebno v časih splošne in enake volilne pravice. Katoliško demokratična slovenska delavska demokracija je vedno visoko spoštovala kmečki stan in se zavzemala za njegove koristi celo v časih, ko to morebiti ni bilo taktično previdno, dasi objektivno. upravičeno. Trden kmet, ki se mu godi dobro, kupuje bolj izdelke tvornic; ki jih delavci in delavke izdelujejo, kot kmet, ki se mu godi slabo. Skupno z zastopniki kmečkega in obrtnega stanu smo že pred 20. leti sklepali in izdelali program slovenskih delavskih stanov. Ne samo to: ravno organizacija slovenske katoliške delavske demokracije je zelo veliko storila za probujanje organizacijske stvari med slovenskimi kmeti. Saj je Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani od svoje ustanovitve dalje neprestano prirejalo na zahtevo kmetov tik do pred sedanjo svetovno vojsko zelo veliko shodov kmetom na celem Kranjskem. Ali mislite, da tisti, ki smo zdaj nekoliko glasnejši v organizaciji slovenske katoliške delavske demokracije, res ne poznamo kmečkega vprašanja? Naše resno prepričanje in to prodira tudi že, četudi počasi, v socialni demoraciji, da je neobhodno potreben trden kmečki stan. Izkratka: naša, slovenska krščansko socialna delavska organizacija, ki se naslanja sama na se, ki spoštuje duhovnika bolj, kot se to misli; prav dobro pozna kmečki stan in ne podcenjuje njegove važnosti. Proti demagoškimi izrodkom,

ki ne soglašajo s skupnimi načeli slovenskega katoliškega ljudstva, si pa bomo dovoljevali tudi v bodoče nastopati, kakor tudi v svoji organizaciji ne trpimo demagoštva.

V težkih in hudih urah delavskih bojev naše organizacije, v stavkah, so naši kmetje zelo, zelo požrtvovalno podpirali naše delavce in delavke. Tega naše delavstvo ni nikdar pozabilo in nikdar ne bo.

Najlepše pa dokazuje skupnost delavskih in kmečkih koristi dejstvo, da zastopa Jožef Gostinčar kot poslanec take okraje, ki so pač predvsem kmetškega značaja. Nismo še čuli nobene pritožbe, da bi bil koristi svojih volilcev zanemarjal: pač ga pa kmetje zelo, zelo hvalijo, a tudi delavci se nad njim ne pritožujejo.

Umetno gojeni predsodki nekaterih, ki bi jih ne smeli gojiti, ker to ne odgovarja preteklosti, načelom in koristi naše stvari, o nasprotstvu med delavcem in kmetom morajo pasti...; da bodo padli, smo trdno prepričani...

Kunschak o gospodarski vojski.

Na shodu v Scheiblingkirchnu je izvajal načelnik nemško avstrijske krščansko socialne delavske stranke, nižjeavstrijski deželni odbornik Kunschak o značaju vojske, ki jo je povzročil strah Anglije za obstoj njenega svetovnega gospodarstva. Anglija je zavidala Nemčiji njen velikanski gospodarski napredek in politični ugled. Celo v Angliji sami je tekmovala nemška industrija. Angleške trgovinske statistike so izkazovale vedno večji uvoz iz Nemčije. Vzporedno s trgovino in z industrijo se je izpopolnjevala tudi trgovinska in vojna mornarica Nemčije. Na Angleškem se je ustvarilo za to mnenje, ki je porodilo obkoljevalno politiko kralja Edvarda. Naj tudi zdaj osredotočuje vojaška stran svetovne

hom in ga tako zaničljivo gledala, da je nenadoma obstal.

»Kdo vam je odprl vrata?« je tresoč se od jeze zakričal nad njo. »Kaj ste delala pri nas?«

»O, strašne reči,« se je Ket norčevala ž njim. »Eno uro sem prosila in moledovala za kos kruha, Cecilija je bila tako milosrdna, da mi ga je dala. Vsak ni tako trdosrčen, kot ste vi.«

»Pokažite kos kruha!« ji je nato rekel s takim glasom, kakor da ji ne veruje.

Beračica mu je pokazala kruh. Tis ga je trikrat zasukal, potem ji ga je vrnil rekoč:

»Bodisi že kakorkoli: naše hiše se v bodoče ogibajte, sicer se boste ke-sali!«

»Smejati se moram, ko vas poslušam!« mu je odgovorila. »Ničesar mi ne morete storiti; uboga beračica vas bom že še našla.«

»Vi?« je kričal divje Tis in dvignil roko, kakor da hoče revo pretepsti.

»Nobene besede več, če ne, vas zadavim!«

Ket je mirno pokazala na sosedno polje, kjer so delali trije ali štirje kmetje:

»Le pogledjte tja na polje! Vsi so usmiljeni z menoj, vas pa sovražijo. Le s prstom se me dotaknite, pa bom kričala, da me hočete umoriti. Ne bo mi manjkalo prič, da dokažem, kako ste sposobni še hujših reči. Če ne vidite radi orožnikov, bodite mirni.«

Tis se je tresel jeze in besnosti; a stal je miren in je začudeno gledal, da, preplašeno, revno ženo, ki ga je s svojim zaničljivim smehom vedno bolj nadvladovala.

Nadaljevala je:

»Ali res mislite, da ste samo vi zvit? Čisto lahko se varate. Mislite li, da se ne ve, kaj se godi na samostanskem dvoru? Povejte, bo li stric Jan danes ali jutri izvedel oporoko?«

»Kaj? Kdo to pravi?« je začuden zaklical Tis in preplašen dostavil: »To ni res!«

»Ni res, pravite? A le stojite tu, kakor kak mlad fant, ki ne pozna svoje naloge? Pomislite, kaj delate! Vsak bo dobil svoj del; če zapirate vrata samostanskemu dvoru: postava jih bo znala že zopet odpreti.«

»Postava? Postava? Na kaj naj se naslanja postava, da bo odprla naša vrata?«

»Čujte, Tis, saj ravno tako dobro veste, kakor jaz, da kjer ni nikakih vzrokov, se pa vstvarijo... Zdravi! Na svidenje!«

Tisa, ki je obmolnil, je nato pustila in je odšla; glasno se je krohotala.

Dedca je pretreslo; nekaj časa je gledal zatopljen v svoje misli, za beračico, potem se je vrnil v samostanski dvor. Med potjo je še večkrat postal; polagal je prst na čelo, cepetal z nogama in se tako pečal s svojimi mislimi, da je šel skozi sobo, ne da bi se bil ozrl na Cecilijo.

Skozi druga vrata je izginil v splotje. (Dalje sledi.)

vojske vse zanimanje, obstoja le dejstvo, da je sedanja vojska bistveno gospodarska. Anglija je takoj ob začetku vojske izjavila, da sedanje svetovne vojske ne namerava odločiti z vojaškimi silami, marveč tako, da odreže osrednji velesili gospodarsko od ostalega sveta. Vsak dan se ojestrejšje in jasnejše pojavljajo gospodarske posledice vojske. Preživljenje povzroča veliko težav. Če so se tudi ukrepi vlade le malo-kdaj izkazali kot primerni, je to zakrivila v prvi vrsti okolnost, ker nimamo enotnega preskrbovalnega ozemlja. Dokler se ne ustvari enotno preskrbovalno ozemlje, tudi najboljši ukrepi ne morejo uspeti. Kakor tiče razlogi gospodarske vojske na narodno gospodarskem polju in se končna odločitev išče na tem polju, se bodo pač gospodarske posledice čutile še tudi potem, ko bo že vojska končana. Na bojišču in v zaledju se vsak dan jasnejše kaže, da je uspeh odvisen od organizacije. Neobhodno je zato potrebno, da se organiziramo in da podpiramo naše glavne orožje: krščansko časopisje.

Drobiž.

Gutenberg - zveza (Gutenbergbund) je štela koncem leta 1915. 1490 članov, začetkom leta 1914. je štela 3440 članov; nad polovico jih je bilo pozvanih pod orožje; padlo jih je 137. Na blagajno je znižanje članov sicer močno vplivalo, a temelj je le zdrav. Leto 1914. se je zaključilo s premoženjem 572.904 mark, dasi se je izdalo posebno radi velike brezposelnosti 53.977 mark več, kolikor so znašali dohodki. Razmere v letu 1915. so bile ugodnejše. Dohodki so znašali 181.880 mark, izdatki 189.068 mark; na podpore je odpadlo 138.908 mark (leta 1914. 201.636 mark), in sicer na bolniških podporah 21.057 mark (leta 1914. 41.669 mark), na brezposelni podpori 12.762 mark (107.493 mark), preselejalni prispevek 1125 mark (1335 m.), mrtvaščino 9700 mark (3630 mark), izobrazba 2053 mark (1575 mark). Vojnih podpor rodbinam se je izplačalo okroglo za 130.000 mark. Kljub visokim zahtevam Gutenbergerbunda se je z uvedbo posebnega prispevka 50 fenigov in z varčevanjem omejiti višje izdatke na 8283 mark; skupno premoženje je znašalo koncem leta 1915. 565.716 mark.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta. Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klot. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batististi, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. Vedno sveže blago!

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilifje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

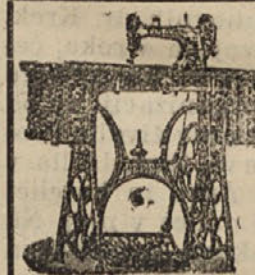
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboov, ovratnikov, zavratnic, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo eenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok
špecialna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnikov priznana najboljšje šivalne stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancija! Poob o vezanju vsak čas brezplačno. Prilni posredovalci se iščejo!